

#MyArmenianStory Հարցազրույցի ուղեցույց

«#MyArmenianStory»-ն Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի հայագիտական ինստիտուտի բանավոր պատմության նախագիծ է, որ հանրությունից հարցազրույցների միջոցով հավաքում ու գրանցում է հայերի կյանքերի պատմություններ: Ծրագրի նպատակն է՝ նպաստել անհատական պատմությունների արձանագրմանը, հավաքմանն ու վավերագրմանը և դրանք որպես ազգային պատմության մաս վերակազմելուն: Իմաստը ընտանեկան պատմություններ բացահայտելն ու գրանցելն է: Կարող եք սկսել որտեղից ուզեք՝ ձեր ծնողներից, ազգականներից, հարևաններից, ընկերներից և այլն: Բոլորի պատմություններն էլ հետաքրքիր են, ու դրանք միասին կազմում են հայոց պատմությունը: Դուք այս կերպ իմանում եք ձեր սեփական պատմությունը և միաժամանակ տարածում եք ձեր փորձառությունն ու գիտելիքը: #MyArmenianStory նախագիծը կստեղծի հայկական փորձառության ընդգրկումն ու խորությունն արտացոլող պաշարահիմք:

Սա Ձեր հարցազրույցն է: Ինչդուրս ենք ցանկացած հարց տալ: Մենք առաջարկում ենք երկու հարցազրույցի ուղեցույց՝ կարճ և ընդլայնված: Կարող եք յուրաքանչյուրն օգտագործել կամ դրանք զուգակցել: Պետք է նշել, որ այս հարցերը կարող են հարմարեցվել՝ կախված հարցազրույցի մասնակցի նախապատմությունից: Իտախուսեք հարցազրույցի մասնակցին, որ պատասխանը բացատրող օրինակներ բերի և դրա հետ կապված անեկդոտներ և պատմություններ պատմի: Հարցերը սկսեք «Պատմե՛ք ինձ... մասին» արտահայտությամբ, որ կիջթանի նրանց խոսքի սկիզբը:

Հարցազրույցի անցկացումը

- Հարցազրույցի գրանցումը սկսեք հետևյալով
  1. Մեղմե՛ք գրանցման կոճակը:
  2. Նշե՛ք ամսաթիվը:
  3. Ներկայացրե՛ք Ձեզ և Ձեր գտնվելու վայրը:
  4. Ներկայացրե՛ք հարցազրույցի մասնակցին և նրա գտնվելու վայրը:
  5. Մինչև առաջին հարցը տալը՝ կարդացե՛ք սույն համաձայնության թերթիկը և հարցազրույցի մասնակցին խնդրե՛ք, որ «այո» ասելով տա իր բանավոր համաձայնությունը:

a. Այս հարցազրույցում տեղեկություններ տրամադրելով՝ ես հաստատում եմ, որ տալիս եմ իմ թույլտվությունը, որ այս տեսագրությունը/ձայնագրությունը Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի հայագիտության ինստիտուտի հետազոտությունների հավաքածուի մաս կազմի և հասանելի լինի հետազոտողների, ուսանողների, կինոգործիչների և գիտնականների համար:

- Հարցազրույցի վերջում 10 վայրկյանի լռության պատուհան թողեք մինչև տեսագրություն/ձայնագրությունն ավարտելը:

#MyArmenianStory
Հարցազրույցի ուղեցույց (կարճ տարբերակ)

Թերևս օգտակար կլինի, եթե հարցազրույց տվողի կյանքի պատմությանը մոտենաք ինչպես մի գրքի տարբեր գլուխների: Հետևյալ կարգերը համարեք գլուխների վերնագրեր և խորամուխ եղեք նյութի մեջ՝ էական փորձառությունները, շրջադարձերը ու մարտահրավերները բացահայտելու համար:

Վաղ մանկություն. Վայր, ամսաթվեր, անուններ, ընտանիք, առօրյա կենցաղի հիշողություններ

Ընտանիքի նախապատմություն և արմատներ. Ինչքան հեռու կարող եք ընտանիքի հետքերով գնալ, ինչքան հեռու գնալով կարող եք անուններ տալ, նշել բարեկամական կապերը Ձեզ հետ, որտեղից են նրանք ու երբ և ինչու են հեռացել, ընտանիքի կյանքը, շփումներ, լեզու, խաղեր, խոհանոց, տոներ

Երկրից երկիր տեղափոխում. Ուղևորությունները, ուր գնալու որոշումները, ով օգնեց, ինչ էին զգում, կյանքը նոր երկրում, նոր միջավայրին մերվելը կամ հարմարվելը, ի՞նչ է ‘տունը’ կամ ‘տուն դառնալը’

Համայնքային կյանք. Կյանքն անմիջական ընտանիքից դուրս: Եկեղեցի, դպրոցներ, կազմակերպություններ

Ամուսնություն և ընտանիք. Կնոջն/ամուսնուն հանդիպելը, հարսանիք, վաղ ամուսնական կյանք, երեխաներին մեծացնելը, սպասումներ, դժվարություններ

Կրթություն. Տարրական և ավագ դպրոցի կյանքը, հիշողություններ, պատմություններ, քոլեջ և համալսարան, ընտրություններ, մարտահրավերներ, սպասումներ

Ապրուստի ապահովում. Կարիերայի ընտրություն, բիզնես սկսելը, ընտրություններ կատարելը, ով օգնեց, ինչ մարտահրավերներ, սխալներ և հաջողություններ են եղել

Հայաստան. Վաղ տարիքի պատմություններ, տպավորություններ, այցելություններ, փորձառություններ

Արևմտյան Հայաստան. Այցելություններ, տպավորություններ, այցելելու ցանկություններ

Խոհեր ապագայի մասին. Մեփական անձին, ընտանիքին, ազգին առնչվող սպասումներ

Բացի այդ, հարցրե՛ք **Հայաստանի և Մփյուռքի** մասին մտքերի և զգացմունքների մասին: Երեք ցուցիչ կա, որոնց մասին պետք է հարցնել.

Ցեղասպանությունից առաջ և հետո. Անցած հիշողություններ, պատմություններ, զգացողություններ

Խորհրդային Միության կամ Մփյուռքի տարիներ. Փորձառություններ տարբեր երկրներում Մփյուռքի համայնքների ներսում, փորձառություններ խորհրդային համակարգի ներսում

Անկախ Հայաստանի տարիներ. [Նրանց համար, ովքեր այցելել են Հայաստանը] Ծփումներ անկախ Հայաստանի հետ, տպավորություններ, զբաղմունք, սպասումներ: [Նրանց համար, ովքեր ապրել են Հայաստանում] Կյանքի փոփոխությունները հետխորհրդային Հայաստանում, անկախության տարիների հիշողություններ, սոցիալական փոփոխություններ, նոր համակարգեր և կանոններ

#MyArmenianStory
Հարցազրույցի ուղեցույց (ընդլայնված տարբերակ)

Այս ընդլայնված հարցազրույցը լի է տարատեսակ հնարավոր հենքեր ունեցող հարցերով: Ընտրեք այն հարցերը, որ առնչվում են տվյալ դեպքին, ու հանգիստ անցեք անվականների վրայով: Թեև ամեն մի բաժին պարունակում է բազում հարցեր, տվեք դրանք մեկ առ մեկ, առանձին, երբ հարկ կա, այնպես, որ հարցազրույց տվողը չճնշվի հարցերի տարափից:

Վաղ մանկություն և ընտանիքի նախապատմություն

- Իսնդրում ենք նշել Ձեր անունը:
- Ինչպե՞ս են Ձեր անունն ընտրել: Ո՞վ է այն ընտրել: Այն ինչ-որ բան նշանակո՞ւմ է: Ձեզ ինչ-որ մեկի անո՞ւնն են տվել: Այն որևէ նշանակություն ունի՞:
- Ե՞րբ և որտե՞ղ եք ծնվել:
- Ընտանիքում քանի՞ երեխա եք եղել և Դուք ո՞րերորդն եք: Ի՞նչ են Ձեր եղբայրների և քույրերի անունները: Ո՞վ է ընտրել նրանց անունները:
- Ինչպիսի՞ն էր Ձեր առօրյան: Ի՞նչ խաղեր էիք խաղում: Ո՞ւմ հետ: Ինչո՞վ էիք խաղում: Ի՞նչ էիք անում, երբ ձանձրանում էիք: Ո՞րն էր Ձեր սիրած ուտեստը:
- Ինչպե՞ս էր Ձեր ընտանիքը տոնում տոները: Ո՞ր տոներն ու տոնակատարություններն էին ամենակարևորը: Ի՞նչ ուտեստներ էին սարքվում: Ո՞վ էր ուտելիք սարքում:
- Պատմե՛ք ինձ Ձեր ծնողների, տատիկ-պապիկների և ընտանիքի նախապատմության մասին
  - Ծագմամբ ո՞րտեղից էին:
  - Ե՞րբ են տեղափոխվել: Ինչո՞ւ:
- Ձեր հոր զբաղմունքը: Ձեր մոր զբաղմունքը: Դուք ընտանիքի եկամտի ստացման հարցում ներդրում ունենո՞ւմ եք կամ ունենո՞ւմ էիք կամ որևէ կերպ Ձեր ծնողներին նրանց աշխատանքում օգնո՞ւմ եք/էիք:
- Ո՞րն է/եր Ձեր ծնողների կրոնական նախապատմությունը: Ինչպե՞ս էին Ձեր ընտանիքում կրոնին հետևում: Կանոնավոր կերպով էիք գնում եկեղեցի՞, թե՞ միայն հատուկ առիթներով:
- Ձեր ընտանիքը որպես քաղաքական կրնությագրե՞իք: Եթե այո, որո՞նք էին Ձեր ընտանիքի քաղաքական համոզմունքները: Ի՞նչ քաղաքական կազմակերպություններում էին ներգրավված: Եթե նրանք ներգրավված չէին կամ հետաքրքրված չէին քաղաքական կազմակերպություններով, ապա ինչո՞ւ էր դա այդպես:
- Ի՞նչ եք հիշում Ձեր տատիկ-պապիկների մասին: Ինչպե՞ս էին նրանք ներգրավված Ձեր կյանքում:
- Ինչպիսի՞ պատմություններ եք լսել ավելի վաղ նախնիների մասին, որոնց Դուք երբեք չեք ճանաչել: Գիտե՞ք՝ որտեղ են ապրել: Այս պատմությունները Ձեր վրա ազդեցություն ունեցե՞լ են: Ինչպե՞ս:
- Նկարագրե՛ք ինչպիսին են Ձեր քույր-եղբայրները: Ո՞ւմ հետ ամենամոտ հարաբերություններն ունեիք: Ինչո՞ւ:
- Նկարագրեք տունը, որտեղ մեծացել եք:
- Ինչպիսի՞ն էր Ձեր ընտանիքի տնտեսական վիճակը: Ունեի՞ք այն ամենն, ինչ Ձեզ անհրաժեշտ էր: Ծանապարհորդո՞ւմ էիք: Ձեր հարևանների համեմատ Ձեզ հարո՞ւստ, թե՞ աղքատ էիք զգում: Դուք որևէ դասի պատկանելու գիտակցություն ունեի՞ք:
- Որո՞նք էին տանը Ձեր՝ երեխայական պարտականությունները: Որո՞նք էին Ձեր եղբայրների և քույրերի պարտականությունները: Կա՞ր պարտականությունների բաժանում ըստ սեռի::
- Ի՞նչ էիք մտածում Ձեր ապագա մասնագիտության մասին: Ի՞նչ էին Ձեր ծնողները ձեզանից սպասում:
- Ո՞ր լեզվով/լեզուներով էիք տանը խոսում: Լեզուների հետ կապված որևէ քաղաքականություն կա՞ր (օրինակ՝ տանը միայն հայերենի գործածում):

- Ինչե՞ր էիք անում ամբողջ ընտանիքով: Ձեր ծնողների հետ մոտ հարաբերություններ ունեի՞ք: Ձեր զգացմունքներով կիսվո՞ւմ էիք նրանց հետ: Ինչո՞ւ այդ, կամ ինչո՞ւ ոչ: Ո՞ր լեզվով: Տարբեր սերունդների միջև լեզվական արգելքներ կայի՞ն:
- Ընտանիքում կայի՞ն արգելված կամ քննարկման ոչ ենթակա թեմաներ: Ձեզ բացահայտ ասել է՞ին, որ դրանք քննարկելի չեն, թե՞ դա պարզապես ենթադրվում էր: Թե՞ Ձեզ համար անհարմար էր որոշ բաների մասին ծնողների հետ խոսելը: Արդյո՞ք լեզվական արգելքները խնդիր էին որոշ թեմաներ քննարկելիս:

Համայնք, որտեղ մեծացել եք

- Նկարագրե՛ք համայնքը, որտեղ մեծացել եք:
- Ո՞ւմ հետ էիք շփվում: Հայերի՞, թե՞ այլազգիների հետ:
- Ի՞նչ գործունեության մեջ էիք ներգրավված: Դուք որևէ ցանցի կամ կազմակերպության (քաղաքական, մշակութային, մասնագիտական, սպորտային) անդամ էիք: Ի՞նչ էին այս կազմակերպություններն անում: Ո՞րն էր Ձեր դերը: Արդյո՞ք այդ գործունեությունը ձևավորել է Ձեր կյանքը: Ի՞նչ ազդեցություն են ունեցել Ձեր վրա:
- Նկարագրե՛ք ձեր հարևանությունը: Ճանաչո՞ւմ էիք Ձեր հարևաններին:
- Ո՞րտեղ եք դպրոց գնացել: Նկարագրե՛ք Ձեր դպրոց(ներ)ը, ուսուցիչներին, դասընկերներին: Լավ աշակերտ էիք: Լեզվական արգելքներ կայի՞ն: Դպրոցում ի՞նչ էիք հագնում: Ինչպիսի՞ն էր Ձեր ընդհանուր փորձառությունը դպրոցում: Ո՞վքեր էին Ձեր ընկերները: Հիմնականում հայ էի՞ն, այլազգի՞, թե՞ խառնուրդ: Արդյո՞ք այդ հարաբերությունները տարբեր էին: Որո՞նք են Ձեր դպրոցական տարիների ամենասիրելի և ամենաքիչ սիրելի հիշողությունները: Դուք ստիպվա՞՞ծ էիք երգեր կամ բանաստեղծություններ անգիր անել դպրոցում: Հիշո՞ւմ եք դրանք: Եթե այո, կարո՞ղ եք երգել/արտասանել:
- Ի՞նչ եք արել Դուք ավագ դպրոցից հետո:

Բարձրագույն կրթություն (եթե առկա է)

- Համալսարանում սովորե՞լ եք: Տնից հեռո՞ւ եք սովորել: Ի՞նչ կոչումներ եք ստացել: Ո՞րն էր ձեր մասնագիտությունը: Ինչպե՞ս և ինչո՞ւ եք այն ընտրել: Ինչպիսի՞ն էր ձեր համալսարանի փորձառությունը: Ովքե՞ր էին Ձեր ընկերները: Հիմնականում հայ էի՞ն, այլազգի՞, թե՞ խառնուրդ: Որո՞նք են Ձեր համալսարանական տարիների ամենասիրելի և ամենաքիչ սիրելի հիշողությունները:

Ծագման երկրից հեռանալը (եթե տվյալ դեպքում է/եթե տվյալ դեպքին առնչվում է)

- Ե՞րբ եք հեռացել: Ո՞ր եք գնացել:
- Որո՞նք են եղել հեռանալու պատճառները:
- Ո՞վ է կայացրել հեռանալու որոշումը:
- Ինչպիսի՞ն էր ձեր տրամադրությունը մինչև մեկնելը: Ձեր ընկերները և ծնողները Ձեր մեկնելուն կո՞ղմ էին, թե՞ դեմ:
- Ի՞նչ գիտեիք այն երկրի մասին, ուր տեղափոխվում էիք: Ի՞նչ տպավորություններ ունեիք այդ վայրից և ինչո՞ւ:
- Դուք ոգևորվա՞՞ծ էիք հեռանալու փաստով: Ինչո՞ւ կամ ինչո՞ւ ոչ:
- Դուք նոր երկրում ընկերներ կամ բարեկամներ ունեի՞ք: Նրանք Ձեզ խրախուսե՞լ են, որ իրենց միանաք:

- Որո՞նք էին նոր երկրի վերաբերյալ Ձեր տեղեկատվության աղբյուրները:
- Տեղափոխվելու հնարավոր վայրերի ցուցակում այլ երկրներ կայի՞ն:
- Ինչպիսի՞ն էր ներգաղթի գործընթացը: Դժվար է՞ր, թե՞ հեշտ:
- Արդյո՞ք ստիպված էիք այլ երկրներով անցնել մինչև նպատակակետին հասնելը: Որքա՞ն մնացիք տարանցիկ երկրում: Ինչպիսի՞ն էր այդ փորձառությունը:

Տեղափոխում նոր երկիր / ներգաղթ (եթե տվյալ դեպքին առնչվում է)

Հարմարեցնել այս հարցերը, որպեսզի դրանք համապատասխանեն Ձեր գրուցակցի փորձառությանը և հանգամանքներին: Եթե Ձեր գրուցակիցը մի քանի երկիր/նահանգ է փոխել, այս հարցերը պետք է կիրառեք յուրաքանչյուր տեղափոխման համար:

- Ե՞րբ (օր, տարի) եք ժամանել: Ո՞ր եք ժամանել: Ո՞վ է Ձեզ դիմավորել: Քանի՞ տարեկան էիք:
- Ամբողջ ընտանիքով ե՞ք եկել, թե՞ ընտանիքը բաժանվել է:
- Ի՞նչ էիք զգում ժամանելու օրը: Ինչո՞ւ:
- Ո՞րտեղ եք մնացել առաջին օրերի/ շաբաթների ընթացքում:
- Ինչպիսի՞ն էր նոր երկրի տեղափոխումը: Ձեր կարծիքով ինչքա՞ն ժամանակում դուք հարմարվեցիք այդ վայրին: Բացատրեք ներգաղթյալ լինելու հետ կապված դժվարությունները:
- Ինչպիսի՞ն էին Ձեր փորձառությունները դպրոցում:
- Դպրոցում որևէ խտրականության ենթարկվե՞լ եք կամ դրա ականատես եղե՞լ եք: Խնդրում ենք բացատրել:
- Լեզվական արգելքներ կայի՞ն: Ի՞նչ եք արել դրանք հաղթահարելու համար:
- Տեղափոխման ժամանակահատվածում որևէ պահ եղե՞լ է, երբ մտածեք վերադառնալու մասին: Ինչո՞ւ:
- Դուք շփվո՞ւմ էիք այն երկրի մարդկանց հետ, որից հեռացել էիք էիք: Ինչպե՞ս: Ինչո՞ւ: Ի՞նչ խոսակցություններ էիք ունենում: Ո՞րն էր հաղորդակցության հիմնական միջոցը:
- Նկարագրեք Ձեզ հանդիպած դժվարությունները: Ամենաշատը ի՞նչն էիք կարոտում այն երկրից, որից հեռացել էիք:
- Նկարագրեք այս անցումային ժամանակահատվածի լավագույն պահերը:
- Որևէ հաստատված հայկական համայնք կա՞ր: Եթե այո՝
  - Նկարագրե՞ք հայկական համայնքը այնպես, ինչպիսին Դուք այն տեսաք, երբ առաջին անգամ ժամանեցիք: Ի՞նչ էիք զգում: Ո՞րն էր Ձեր դերը համայնքում, եթե այն կար: Դուք զգո՞ւմ էիք, որ համայնքի մաս եք կազմում: Ինչո՞ւ այո, կամ ինչո՞ւ ոչ:
  - Դուք զգո՞ւմ էիք, որ հայկական համայնքը Ձեզ ընդունել է: Ունե՞լիք զգացողություն, որ Ձեր նկատմամբ կողմնակալ վերաբերմունք ունեն: Ձեր նկատմամբ պարսավական վերաբերմունք զգո՞ւմ է՞իք:
  - Եթե միացել եք որոշ հայկական կազմակերպությունների, ապա խոսե՞ք դրանց մասին:
  - Ինչպե՞ս էիք վերաբերվում որոշ կազմակերպությունների կրոնական և քաղաքական կողմնորոշմանը: Ի՞նչ ազդեցություն են դրանք ունեցել Ձեզ վրա:
  - Դուք երբևէ դրամական նվիրատվություն արե՞լ եք հայկական կազմակերպությունների: Որո՞նց և ինչո՞ւ դրանց:
  - Դուք միացել է՞ք որևէ ոչ հայկական կրոնական կամ այլ կազմակերպության: Ինչո՞ւ այո կամ ինչո՞ւ ոչ: Եթե այո ապա որո՞նց:
  - Ժամանելուց հետո դպրոց հաճախե՞լ եք: Ի՞նչ եք սովորել: Ո՞րտեղ եք սովորել: Որո՞նք էին Ձեր կարիերայի հետ կապված ծրագրերը/նպատակները:
  - Կարոտո՞ւմ էիք այն վայրերը, որտեղից մեկնել էիք: Ի՞նչն էիք կարոտում: Ինչո՞ւ:
  - Վերադարձե՞լ եք այցելության նպատակով: Եթե այո, ինչպիսի՞ն էր Ձեր փորձառությունը: Այդ տեղը (տեղերը) փոխվե՞լ էր (էին): Ինչպե՞ս: Չդժո՞ւմ էիք հեռանալու որոշում կայացնելու համար:

Ամուսնություն և ընտանիք

- Ամուսնացել էք:
- Ե՞րբ և որտեղ եք հանդիպել Ձեր կնոջը/ամուսնուն: Ի՞նչը Ձեզ գրավեց նրա մեջ: Նկարագրեք Ձեր ժամանակակից հարաբերությունները: Դա բնորոշ էր այդ ժամանակաշրջանին: Մարտահրավերներ կայի՞ն: Ձեր ամուսնանալուն որևէ մեկը դեմ եղե՞լ է:
- Ե՞րբ և ինչպե՞ս եք որոշել ամուսնանալ: Ինչպե՞ս անցավ Ձեր հարսանիքը: Դա այդ ժամանակաշրջանին բնորոշ հարսանիք էր:
- Երեխաներ ունեցե՞լ եք: Եթե այո, ապա՝ քանի՞սը:
- Ինչպե՞ս եք ընտրել Ձեր երեխաների անունները:
- Ինչպիսի՞ փորձառություն էր երեխաներ մեծացնելը: Վախենո՞ւմ էիք: Նրանց կրթության հարցերում ներգրավված եղել ե՞ք:
  - Եթե երեխաներին Մփյուռքում էիք մեծացնում, հատուկ մարտահրավերներ եղե՞լ են:
  - Ուզո՞ւմ էիք, որ նրանք խոսեն/սովորեն/իմանան հայերեն: Ինչո՞ւ այդ կամ ինչո՞ւ ոչ:
  - Ինչպե՞ս եք որոշել Ձեր երեխաներին ինչ դպրոց ուղարկել: Կարևո՞ր էր, որ Ձեր երեխաները մասնակցեին արտադպրոցական միջոցառումներին: Ինչո՞ւ այդ կամ ինչո՞ւ ոչ:
  - Ի՞նչ էիք մտածում Ձեր երեխաների մասնագիտության ընտրության մասին:
  - Ե՞րբ են նրանք սկսել ժամադրություններ ունենալ կամ մտածել ամուսնության մասին:
  - Ձեր երեխաներից ակնկալիքներ ունեի՞ք: Նրանք գիտեի՞ն, որ ունեիք այդ ակնկալիքները:
  - Ձեր սեփական պատմությունից և անձնական փորձառություններից որքանո՞վ եք կիսվել նրանց հետ: Ինչո՞ւ այդ կամ ինչո՞ւ ոչ: Ունեի՞ք զգացողություն, որ Ձեր երեխաները հասկանում են Ձեզ: Դուք նրանց հասկանո՞ւմ էիք:

Քիզներ / աշխատանք

- ԵԹԵ ԱՌԿԱ Է. Ե՞րբ եք սկսել աշխատել: Ի՞նչ աշխատանք էր: Այն առնչվում է՞ր Ձեր նախորդ կրթությանը: Ինչո՞ւ / ինչպե՞ս անցաք այդ գործին: Դա Ձե՞ր ընտրությունն էր: Միտո՞ւմ էիք Ձեր աշխատանքը: Ինչպիսի՞ն էին Ձեր հարաբերությունները գործատուների կամ գործընկերների հետ: Ի՞նչ այլ աշխատանքներ եք կատարել:
  - *Եթե նոր երկիր եք տեղափոխվել.* Ե՞րբ եք սկսել աշխատել: Ի՞նչ աշխատանք էր: Արդյո՞ք դա առնչվում էր ձեր կրթությանը: Ինչո՞ւ / ինչպե՞ս անցաք այս գործին: Դա Ձե՞ր ընտրությունն էր: Միտո՞ւմ էիք Ձեր աշխատանքը: Ինչպիսի՞ն էին Ձեր հարաբերությունները գործատուների կամ գործընկերների հետ: Ի՞նչ այլ աշխատանքներ եք կատարել:
- ԵԹԵ ԱՌԿԱ Է. Ե՞րբ եք ձեռնարկել Ձեր բիզնեսը: Ի՞նչը ձեզ ստիպեց ընտրել աշխատանքի այդ բնագավառը (մանրամասնե՞ք՝ ինչպե՞ս է սկսվել բիզնեսը):
  - Որտեղի՞ց հայթայթեցիք փող բիզնես սկսելու համար::
  - Նախքան սկսելը, ունեի՞ք որևէ գիտելիք տվյալ բնագավառի վերաբերյալ:
  - Որո՞նք էին այն խոչընդոտները, որոնց բախվեցիք բիզնեսն ընդլայնելիս:
  - Ձեր կինը կամ ամուսինը օգնե՞լ է Ձեր բիզնեսի կայացմանը: Ինչպե՞ս:
  - Ձեր փորձն ու գիտելիքները ինչպե՞ս են օգնել կամ խանգարել Ձեր հաջողությանը բիզնեսում:
  - Ինչպե՞ս է Ձեր աշխատանքը սահմանում հասարակության մեջ Ձեր տեղը:
  - Դեռ աշխատո՞ւմ եք: Թե՞ Ձեր գործը շարունակում են Ձեր երեխաները: Ինչո՞ւ:

Քազմակի ինքնություն (եթե առնչվում է տվյալ դեպքին. մենք որպես օրինակ գործածում ենք լիբանանցիներին, բայց Դուք այն փոխարինեք այն երկրով/երկրներով, որտեղից սերում է հարգագրույց տվողը)

- Դուք հաճախում եք այնպիսի վայրեր, որտեղ առնչվում եք այն երկր(ներ)ից եկած այլազգիների, որտեղից սերում եք Դուք (Լիբանան, Իրան, Թուրքիա, Սիրիա, Ռուսաստան և այլն):
- Ձեր ներկայացմամբ Դուք սերում եք մեկ վայրի՞ց, թե՞ երկու վայրերից: Կամ երեք վայրերի՞ց: Օրինակ՝ Դուք լիբանանցի՞ եք, թե՞ լիբանանահ՞յ: Թե՞ լիբանանաամերիկահայ:
- Այդ քազմակի ինքնության պատճառով եղե՞լ եք այնպիսի իրադրություններում, երբ ունեցել եք անախորժ կամ մերժվածության զգացողություն:
- Ե՞րբ կամ ո՞ր իրադրություններում եք Դուք Ձեզ հայ զգում կամ համարում: Ե՞րբ եք Ձեզ զգում կամ համարում լիբանանցի:
- Դուք երբևէ ասո՞ւմ եք «վերադարձ տուն / տունդարձ»: Ո՞ր երկրին է դա վերաբերում:
- Պատահո՞ւմ է, որ գործածեք Ձեր հարազատ երկրի/երկրների լեզուն: Ի՞նչ հաճախականությամբ և ի՞նչ իրադրություններում:
- Ըստ Ձեզ՝ Ձեր խոսակցական հայերենն ի՞նչ ազդեցություն ունի Ձեր հարազատ երկրների լեզուներից կամ այն երկրի գերիշխող լեզվից, որտեղ հիմա ապրում եք: Ձեր ամենօրյա հայերենը սովորաբար ընդգրկո՞ւմ է այլալեզու բառեր, դարձվածքներ ու արտահայտություններ: Եթե այո, կարո՞ղ եք բերել մի քանի օրինակ:

Այցելություն Հայաստան (եթե առկա է)

- Ե՞րբ եք առաջին անգամ այցելել Հայաստան / ԽՍՀՄ:
- Ինչո՞ւ որոշեցիք այցելել:
- Ի՞նչ տպավորություններ ունեցաք: Ինչպե՞ս էին Ձեզ վերաբերվում: Ձեր ուղևորությունն արդարացրե՞ց Ձեր սպասումները:
- Զանի՞ անգամ եք կրկին այցելել: Ե՞րբ: Ինչո՞ւ:
- Դուք երբևէ աշխատե՞լ եք կամ մտածե՞լ եք Հայաստանում աշխատելու մասին (օրինակ՝ բիզնես սկսելու): Ինչո՞ւ այո կամ ինչո՞ւ ոչ:
- Եթե այցելել եք ավելի քան մեկ անգամ, ինչպե՞ս կրնաթագրելիք Հայաստանում տեղի ունեցող փոփոխությունները:
- Ինչպե՞ս եք Ձեզ զգում Հայաստանում:
- Ի՞նչ եք կարծում, ո՞րն է Սփյուռքի դերը Հայաստանում:

Այցելություն պատմական հայկական հողեր (եթե առկա է)

- Այցելե՞լ եք Արևմտյան Հայաստան: Ինչո՞ւ այո կամ ինչո՞ւ ոչ: Եթե այո, ապա ե՞րբ:
- Ինչպիսի՞ն էր ձեր փորձառությունը: Հուզումնալի՞ց էր: Ո՞ր տարածքներն եք այցելել: Նկարագրեք Ձեր փորձառությունները:
- Ուղևորությունը արդարացրե՞ց Ձեր սպասումները: Ինչո՞ւ այո կամ ինչո՞ւ ոչ:

Հայկական ինքնություն

- Ինչպե՞ս եք բնորոշում Ձեր ինքնությունը: Դա կախված է հարցնողի հայ կամ օտարագրի լինելուց:
- Ձեզ համար ի՞նչ է նշանակում հայ լինել: Որո՞նք են հայկականության սահմանումները:
- Ինչպե՞ս եք բնորոշում հայկականությունը և ինչպե՞ս են սահմանումները ձևավորում Ձեր կյանքն ու աշխատանքը (օր.՝ ամուսնանալ հայի հետ, ֆինանսական աջակցություն ցուցաբերել Հայաստանին, այցելել Հայաստան, ապրել Հայաստանում, երաժշտական նախասիրություններ, խոհանոցի նախընտրություն):
- Ի՞նչ դեր ունի հայոց լեզուն Ձեր կյանքում և արդյո՞ք կապված է Ձեր հայկական ինքնության հետ:
- Եթե ապրում եք Սփյուռքում. Դուք երբևէ մտածե՞լ եք Հայաստան տեղափոխվելու մասին: Ի՞նչն է ազդել ձեր որոշման վրա:

Եզրափակիչ մտքեր / հարցեր.

- Ո՞ր արժեքներն են օգնել Ձեզ (կամ Ձեր հարազատներից մեկին) դժվար ժամանակներում:
- Ինչպե՞ս եք սահմանում հաջողությունը: Ի՞նչ եք կարծում, հասն՞լ եք ձեր անձնական և մասնագիտական նպատակներին:
- Կա՞ն բաներ, որոնց համար գոջում կամ ավստում եք: Որո՞նք են և ինչո՞ւ:
- Որո՞նք են Ձեր կյանքի առավել հրատապ խնդիրներն այս պահին:
- Ի՞նչ խորհուրդ կտայիք երիտասարդ սերունդներին:
- Ի՞նչ կցանկանայիք, որ ձեր ծնողները և պապիկն ու տատիկը իմանան Ձեր մասին:
- Ի՞նչ կցանկանայիք, որ ձեր երեխաներն ու թոռները իմանան Ձեր մասին:
- Ի՞նչ մտահոգություններ ունեք ապագայի վերաբերյալ:
- Ինչի՞ն եք անհամբերությամբ սպասում:
- Ի՞նչ հարց կուզեիք տված լինելի: